

KOM VERHALEN HALEN

De Stadskazerne is tot de nok gevuld met verhalen. Over (heel) vroeger, over fantasie, familiegeschiedenis, lokale verhalen, maar ook met cursussen, lezingen en toeristische informatie en tentoonstellingen. Er is altijd wat te doen!

In De Stadskazerne vind je:

- ◆ Bibliotheek Kampen
- ◆ Stadsarchief Kampen
- ◆ RTV IJsselmond
- ◆ Gemeentelijke archeologie
- ◆ Historische vereniging Jan van Arkel
- ◆ Tourist Information Kampen.

Met onze activiteiten verbinden we mensen met én aan elkaar. Veel van de activiteiten zijn gratis. Ons historische gebouw is sowieso een bezoek meer dan waard. Wanneer kom jij verhalen halen?

DE STADS
KAZERNE

WWW.DESTADSKAZERNE.NL
Oudestraat 216 • 038-202 2325

TIP

Zoek je een mooie plek voor jouw vergadering, workshop, cursus of presentatie?
Dat kan óók in De Stadskazerne.

Ten geleide

Waanzinig, 106 jaar oud worden. Tegenwoordig gebeurt het vaker maar in 1903 de laatste mens op aarde zijn die nog voor 1800 is geboren? Het overkwam Sophia Abrahams-Wijnberg. Ze stierf in Kampen in 1905 als de oudste mens ter wereld. Onze genealogiewerkgroep dacht: laten we daar eens induiken. In dit juninummer van het Historisch Tijdschrift het resultaat van hun onderzoek. De redactie was onder de indruk van de hoeveelheid gegevens die ze met alle (digitale) middelen van nu over haar leven terug wisten te halen. 'Neem ons mee op jullie zoektocht', was ons verzoek. Dat leverde heerlijk leesvoer op.

Even rekenen: toen Sophia zeventig was, vond in Kampen en op De Zandberg in IJsselmuiden een groot landbouwcongres plaats. Het 'Landhuishoudkundig Congres' van 1869 was vrijwel het laatste grote evenement van de Nederlandse agrarische wereld van voor de grote landbouwcrisis die na 1870 de boerenwereld

definitief veranderde. Na die crisis begon de mechanisatie en de weg naar grootschaligheid. De route naar intensivering van met name de veeteelt, de komst van zuivelfabrieken, de productie voor de wereldhandel.

In zekere zin begon daar het heden. De grootschalige landbouw en veeteelt die sindsdien alsmaar groeide, wordt nu door de politiek om allerlei redenen harde grenzen opgelegd. Het Landhuishoudkundig Congres van 1869 is dus een laatste bericht uit het oude agrarische Nederland voordat alles veranderde. Dit maakt het een historisch relevant treffen waar de redactie meer over wilde weten.

Voorzitter Evert Duitman van museum 'De Stadsboerderij' en stichting 'Ons Erfgoed' schrijft er over. Hij heeft ons beloofd vaker artikelen te willen leveren over het agrarische verleden van Kampen en IJsselmuiden. De redactie kijkt er naar uit. Kijk bij deze bijdrage van Duitman vooral ook naar de foto's. Het zijn niet alleen vrijwel de

oudste bewaard gebleven foto's van Kampen/IJsselmuiden, ze geven ook een tijdsbeeld van hoe men dat vroeger deed: op je paasbest zijn.

Tenslotte publiceert Herman Broers een opiniërend artikel in dit blad. De redactie verkondigt liever geen mening en wij proberen dat zo te houden, maar als voorzitter van onze vereniging sprak hij in mei bij de leergang KampenKunde, een lezingeninitiatief van Kampen Partners. Onze geïnteresseerde leden visten vrijwel allemaal achter het net om erbij te kunnen zijn. Alleen daarom is het al zinvol te lezen wat de voorzitter over de geschiedenis van Kampen te berde bracht. KampenKunde was een succes, wie weet gaat het op herhaling. Een tweede kans dus voor onze leden zich in te schrijven. De voorzitter moet dan wel met een nieuw verhaal komen, want we hebben het dan allemaal al gelezen.

De redactie

Zilveren legpenning voor Freddy Schinkel

Fotojournalist Freddy Schinkel ontving op 11 juni in De Stadskazerne uit handen van burgemeester Sander de Rouwe de zilveren legpenning van de gemeente Kampen voor zijn bijzondere verdiensten als fotochroniqueur in onze gemeente. Bij de opening van de expositie *Freddy Schinkel fotojournalist* werd tevens het gelijknamige boek gepresenteerd waarvan onze lezers drie edities lang al een voorproefje kregen. HV 'Jan van Arkel' is uitgever en initiator van dit bijzondere fotoproject. De expositie in De Stadskazerne is nog te zien tot en met Open Monumentendag (10-11

september). Het boek is verkrijgbaar via www.hvjanvanarkel.nl en bij Read Shop Bos (Kampen) en Schutte (IJsselmuiden). Op de foto

v.l.n.r. burgemeester De Rouwe, Freddy Schinkel en Herniz Brink, Schinkels echtgenote. (foto: Sandra Broers-Visscher)

Inhoud

6 Leven in drie eeuwen

Op 11 juli 1905 stierf in Kampen Sophia Abrahams-Wijnberg, 106 jaar oud. Bij haar overlijden was ze de oudste vrouw van de wereld. Haar naam op een grafzerk van de Joodse begraafplaats in IJsselmuiden maakte de werkgroep genealogie van HV Jan van Arkel nieuwsgierig. Wat heeft zij allemaal gezien in haar leven? Hoe ver zouden we kunnen komen met het reconstrueren van haar verhaal? In dit nummer van HT het voorlopige eindresultaat: het fascinerende en tragische relaas van een Joodse vrouw die drie eeuwen aanraakte.

16 Zelfs hun bloed kleurt nog oranje...

Henk de Koning vertelt in zijn fotoverhaal over de stammenstrijd tussen de Kamper Oranjevereniging en de Brunneper Oranjevereniging, ofwel KOV tegen BOV, in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw. Wie was de geestelijk vader van de lampionoptocht bijvoorbeeld? En wie organiseerde de mooiste Koninginnedag?

18 'Stilstaan is toch ook hier achteruitgang'

Kampen en IJsselmuiden huisvestten van 28 juni tot 3 juli 1869 het 23ste Landhuishoudkundig Congres, zo'n beetje de LandbouwRAI van de negentiende eeuw. Dit prestigieuze treffen van agrarisch Nederland tekent het oplevende zelfvertrouwen van stad en dorp dankzij de industrialisatie. Stadsarchief Kampen heeft 24 bijzondere foto's van dit congres in collectie, voor zover bekend vrijwel de oudste foto's ooit in Kampen gemaakt. Evert Duitman neemt ons mee terug.

28 Hoezo Hanzestad? Heruitvinding!

De leergang 'KampenKunde' nam cursisten vijf avonden in mei en juni mee door verleden, heden en toekomst van Kampen. Onze voorzitter Herman Broers, tevens historisch auteur, riep de eerste avond op tot het aanbrenge van meer kleur in Kampens profiel dan alleen 'Hanzestad', want de Hanze verdringt de rest van onze geschiedenis. Een uitwerking van zijn pleidooi.

En verder

Omkijken...met Harry Stalknecht	36
Fotoverhaal	38
Colofon	39
Adverteerders	39